

Cymraeg Mewn Ymarfer Proffesiynol 1
ECAD4020-C
2025-26

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

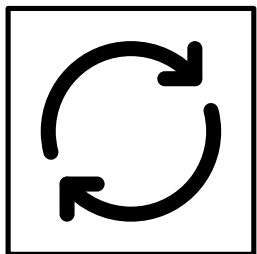
Yr Athrofa
Centre *for* Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

Darlith 6:
Berfau (2)
4.11.2025

n.evans@pcydd.ac.uk

Allwedd:

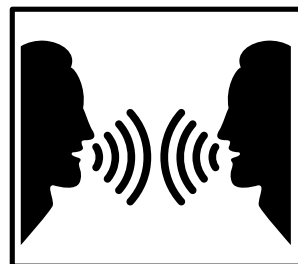
Drilio

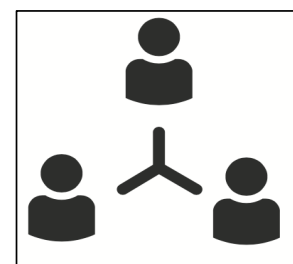
Ymarfer ar
lafar (yn
unigol)

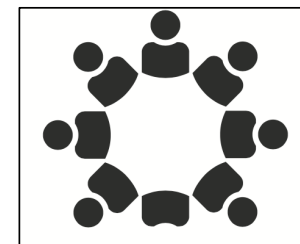
Tasg
wrandu

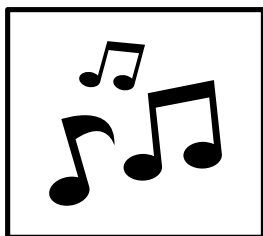
Gwaith
pâr

Grŵp o
dri

Gwaith
grŵp

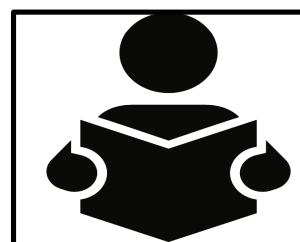
Amser
canu

Gwaith ar y
byrddau gwyn

Tasg
ysgrifennu

Tasg
ddarllen

Help llaw

Tystiolaeth
i'r Portffolio

Yr Amser Presennol

Rydw i

(Dw i)

Rwyt ti

Mae e

Mae hi

Mae Ceri

Mae plant

Mae'r plant

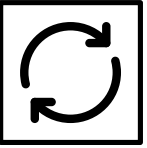
Rydyn ni

('Dyn ni)

Rydych chi

(Dych chi)

Maen nhw

Yr amser presennol

Mae hi'n darllen.

Ble?

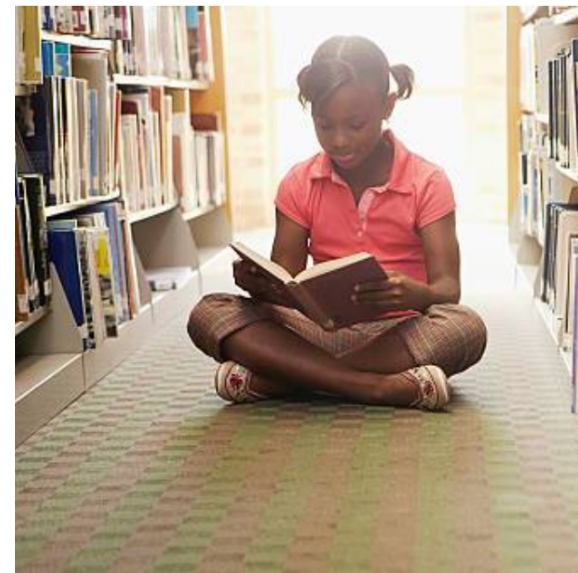
Mae hi'n darllen yn y llyfrgell.

**Gyda
phwy?**

Mae hi'n darllen yn y llyfrgell gyda Miss Rhys.

Pryd?

Mae hi'n darllen yn y llyfrgell gyda Miss Rhys bob bore.

Yr amser presennol

Maen nhw'n

Ble?

**Gyda
phwy?**

Pryd?

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

Dyma Aled Afal. Mae Aled
Afal yn wyrdd.

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

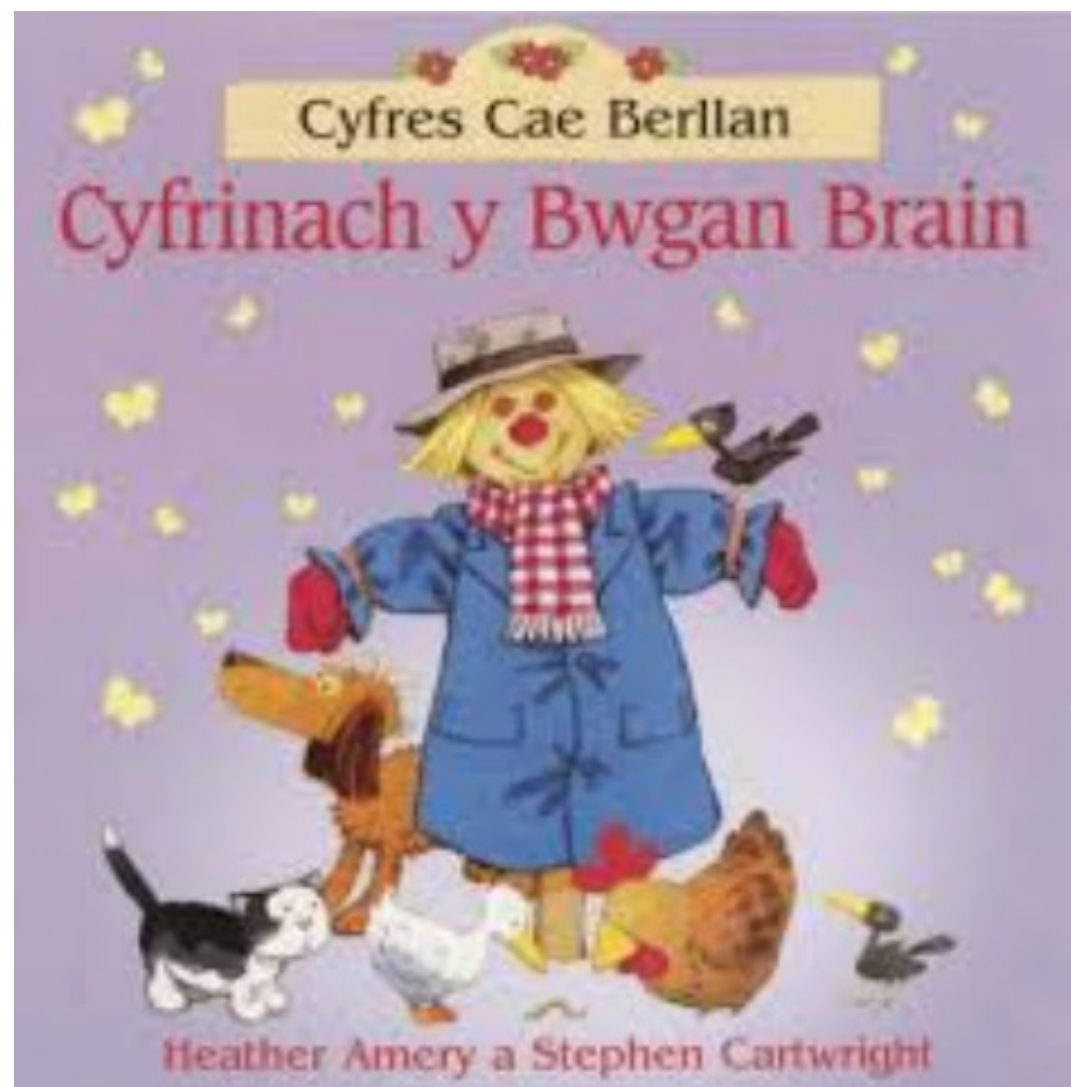
www.athrofa.cymru

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

COLEG Y DRINDOD DEWI SANT
UNIVERSITY OF WALES
TRINITY SAINT DAVID

Dyma fferm Cae Berllan.

Dyma Mari Morgan. Hi sy'n ffermio. Mae ganddi ddau o blant o'r enw Cadi a Jac. Gwalch ydi enw'r ci.

Mae Gwyn Morgan yn gweithio yn y sgubor.

"Beth wyt ti'n gwneud, Dad?" holodd Jac. "Rwy'n clymu gwellt wrth y polion yma," atebodd Gwyn Morgan.

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

“Beth ydi e?”

“Cewch weld cyn bo hir,” meddai Dad. “Beth am i chi fynd i’r sied i nôl fy hen got. Dewch â fy het hefyd.”

“Bwgan brain ydi e.”

Mae Cadi a Jac yn dod â’r got a’r het. Wedyn maen nhw’n helpu Gwyn Morgan i wisgo’r bwgan brain.

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

Yr Amser Presennol Negyddol

Dydw i ddim

Dwyt ti ddim

Dydy e ddim

Dydy hi ddim

Dydy Ceri ddim

Dydy plant ddim

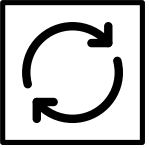
Dydy'r plant ddim

Dydyn ni ddim

Dydych chi ddim

Dydyn nhw ddim

(Dw i ddim)

('Dyn ni ddim)

(Dych chi ddim)

('Dyn nhw ddim)

Yr Amser Presennol Negyddol

Dydw i ddim yn hoffi nofio.

Ble?

Dydw i ddim yn hoffi nofio yn y môr.

Pam?

Dydw i ddim yn hoffi nofio yn y môr achos mae'n oer.

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

Yn y dosbarth ...

Mae hi'n

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

Yn y dosbarth ...

Dyddyn

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

Yn y dosbarth ...

Maen nhw

Mae Dad ...

Mae Jac ...

Mae hi ...

Mae'r hwyaden ...

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

Canllawiau Cwricwlwm i Gymru

Cam Cynnydd 1	Cam Cynnydd 2	Cam Cynnydd 3	Cam Cynnydd 4	Cam Cynnydd 5
Rwy'n dechrau deall y gellir ysgrifennu at wahanol ddibenion ac ar gyfer gwahanol gynulleidfaoedd.	Rwy'n gallu siarad er mwyn cynllunio ysgrifennu at wahanol ddibenion ac ar gyfer gwahanol gynulleidfaoedd.	Rwy'n gallu defnyddio iaith idiomatig gyfarwydd a chywair priodol wrth gyfathrebu.	Rwy'n gallu dewis iaith idiomatig a chywair priodol wrth gyfathrebu er mwyn cyfoethogi fy mynegiant.	Rwy'n gallu defnyddio iaith idiomatig soffistigedig a chywair priodol mewn ystod o gyd-destunau.
Rwy'n gallu cyfrannu at ysgrifennu ar y cyd ar gyfer gwahanol gynulleidfaoedd a dibenion.	Rwy'n gallu trefnu fy ngwaith ysgrifennu i ddilyn yn rhesymegol. Rwy'n gallu ysgrifennu gan ddefnyddio geirfa sy'n gynyddol ddychmygus, amrywiol a manwl gywir.			

150

Rwy'n dechrau cyfathrebu gan ddefnyddio testun, delwedd, sain, animeiddiad a fideo. Rwy'n gallu defnyddio geiriau ac ymadroddion cyfarwydd ac arbrofi â geirfa rwyf newydd ei dysgu.				
---	--	--	--	--

Fframweithiau Sgiliau Trawsgwricwlaidd - Llythrennedd

▼ Llythrennedd: Ysgrifennu

Cam cynnydd 1

neu eiriau yn eu dilyniant priodol.

Rwy'n gallu adnabod natur trefn yr wyddor ysgrifennu a deall bod i symbolau ysgrifenedig ystyr.

Rwy'n gallu ysgrifennu o'r chwith i'r dde.

Cam cynnydd 2

Rwy'n gallu defnyddio ffurfiau iaith safonol, gan gynnwys ffurfiau cryno, e.e. *rwy'n gweld/gwelodd e*, a chytundeb rhwng y goddrych a'r ferf, e.e. *roeddwn i*, *roedd hi*.

Cam cynnydd 3

am eirfa, iaith idiomatig a chystrawen er mwyn mynegi fy hun yn rhugl ac yn eglur ar gyfer cynulleidfaoedd gwahanol ac at ddibenion gwahanol.

Rwy'n gallu defnyddio iaith briodol ar gyfer ysgrifennu, gan gynnwys ffurfiau safonol, e.e. *enwau, rhagenwau, ansoddeiriau, adferfau, arddodiaid, cysyllteiriau ac amseroedd y ferf*.

Rwy'n gallu defnyddio ffurf safonol amrywiaeth o eiriau, e.e. *ffurfiau'r presennol, ffurfiau'r gorffennol a ffurfiau negyddol*.

Fframweithiau Sgiliau Trawsgwricwlaidd - Llythrennedd

✓ Llythrennedd: Ysgrifennu

Cam cynnydd 1

Cam cynnydd 2

Cam cynnydd 3

Cysyllteiriau a chystawen

–

Rwy'n gallu defnyddio brawddegau syml ac aml-gymalog gan wneud dewisiadau er mwyn cyrraedd y gynulleidfa a chyflawni'r diben a fwriadwyd, gan gynnwys:

- cysyllteiriau i ymhelaethu ar bwynt
- cysyllteiriau i ysgrifennu brawddegau cyfansawdd
- cysyllteiriau ar gyfer achos a chanlyniad, e.e. *oherwydd*, *ar ôl*
- dechrau brawddegau mewn amrywiaeth o ffyrdd
- ansoddeiriau ac adferfau

Rwy'n gallu defnyddio strwythurau brawddeg syml, cyfansawdd a chymhleth er pwyslais ac effaith.

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

Yr Amser Presennol – gofyn cwestiynau

Cwestiwn	Ateb cadarnhaol	Ateb negyddol
Ydw i ...?	Wyt, rwyd ti .. Ydych, rydych chi ...	Nac wyt, dwyt ti ddim ... Nac ydych, dydych chi ddim ...
Wyt ti ...?	Ydw, rydw i ...	Nac ydw, dydw i ddim ...
Ydy e ...?	Ydy, mae e ...	Nac ydy, dydy e ddim ...
Ydy hi ...?	Ydy, mae hi ...	Nac ydy, dydy hi ddim ...
Ydy Ceri ...?	Ydy, mae Ceri ...	Nac ydy, dydy ceri ddim ...
Ydy'r plant ...?	Ydyn, mae'r plant ...	Nac ydyn, dydy'r plant ddim ...
Ydyn ni ...?	Ydyn, rydyn ni ... Ydych, rydych chi ...	Nac ydyn, dydyn ni ddim ... Nac ydych, dydych chi ddim ...
Ydych chi ...?	Ydw, rydw i ... Ydyn, rydyn ni ...	Nac ydw, dydw i ddim ... Nac ydyn, dydyn ni ddim ...
Ydyn nhw ...?	Ydyn, maen nhw ...	Nac ydyn, dydyn nhw ddim ...

Yr Amser Presennol – gofyn cwestiynau

Dyma'r ateb...

Nac ydy, dydy hi ddim yn bwrw glaw.

...ond, beth ydy'r cwestiwn?

Yr Amser Presennol – gofyn cwestiynau

Dyma'r ateb...

Ydy, mae Cai'n darllen nawr.

...ond, beth ydy'r cwestiwn?

Yr Amser Presennol – gofyn cwestiynau

Dyma'r ateb...

Nac ydych, dydych chi ddim yn nofio heddiw.

...ond, beth ydy'r cwestiwn?

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

Yr Amser Presennol + wedi

Dyma yr “amser perffaith” o’r ferf. Mae’n sôn am rywbeth sydd **wedi** digwydd.

Sylwch ar y gwahaniaeth rhwng y ddwy frawddeg ganlynol:

Dw i’n darllen. (yr amser presennol)

Dw i wedi darllen. (yr amser perffaith)

Beth mae hi wedi (ei) wneud?

Beth mae hi wedi wneud?

Mae hi wedi darllen.

Mae hi wedi gorffen ei gwaith.

Beth mae e wedi **w**neud?

Mae e wedi gwneud gwaith gwyd.

Mae e wedi bwyta ei ffrwyth.

Beth mae'r plant wedi wneud?

Mae'r plant wedi gwneud lluniau da.

Mae'r plant wedi tacluso.

Beth maen nhw wedi wneud?

Maen nhw wedi darllen.

Maen nhw wedi bwyta eu snac.

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

Wyt ti wedi...?

Wyt ti wedi gorffen?

Ydw.

Nac ydw.

Ydy e wedi darllen?

Ydy.

Nac ydy.

Ydych chi wedi darllen y stori?

Ydyn.

Nac ydyn.

Ydyn nhw wedi bwyta eu cinio?

Ydyn.

Nac ydyn.

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

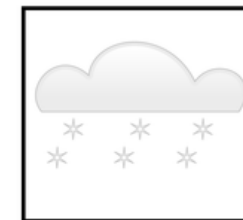
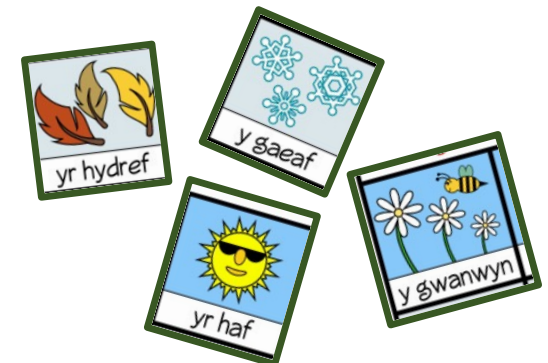
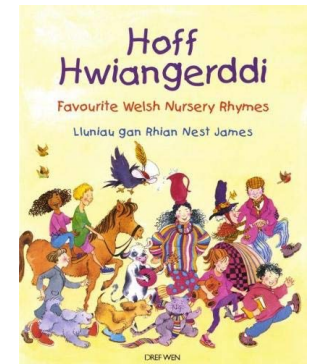
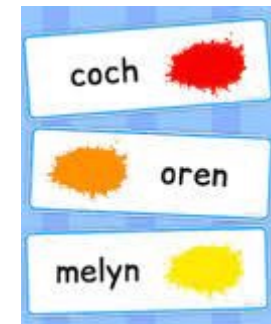
Sgiliau llafar dyddiol

(Cyfnod Dysgu Sylfaen)

- Amser cofrestru: drilio, drilio, drilio
- Pwysigrwydd holi, holi, ac holi cwestiynau
- Disgwyliadau uchel o ran atebion
- Dangos arfer da – model llafar DA a CHYWIR
- Dysgu caneuon a rhigymau

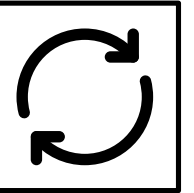

Bocs cofrestru...

Wyt ti'n hoffi ...?

Drilio dyddiol ...

Ydy hi'n ddydd Llun heddiw?

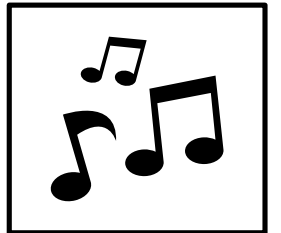
Ydy, mae hi'n ddydd Llun heddiw.

Nac ydy, dydy hi ddim yn ddydd Llun heddiw.

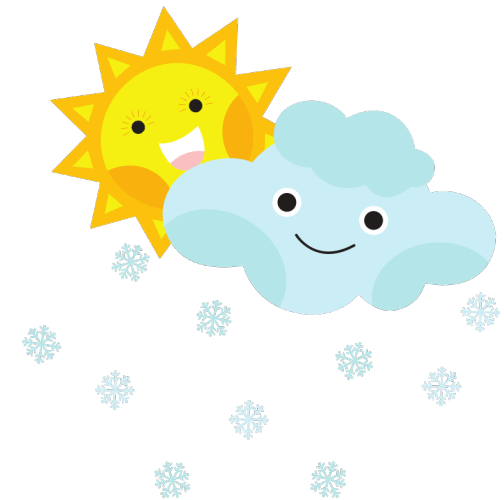

Tywydd

(#Adams Family)

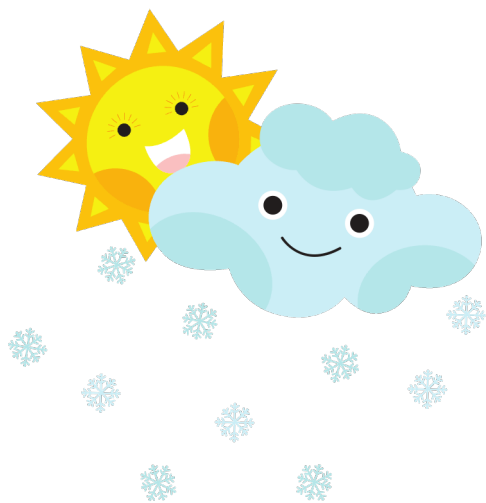
- Sut mae'r tywydd heddiw?
Sut mae'r tywydd heddiw?
Sut mae'r tywydd heddiw?
Mae hi'n bwrw glaw!
- Sut mae'r tywydd heddiw?
Sut mae'r tywydd heddiw?
Sut mae'r tywydd heddiw?
Mae hi'n gymylog!
- Sut mae'r tywydd heddiw?
Sut mae'r tywydd heddiw?
Sut mae'r tywydd heddiw?
Mae hi'n heulog!

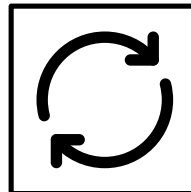
Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

Trafod y tywydd ...

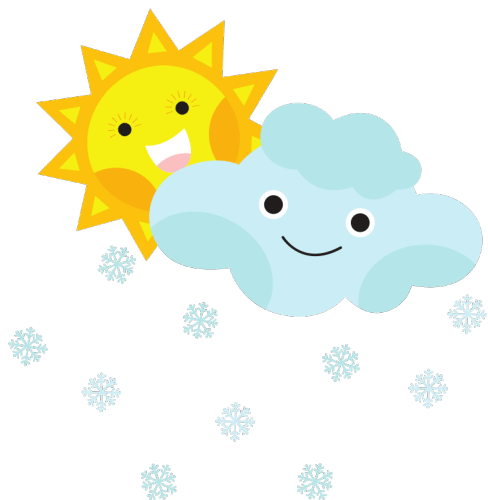

Ydy hi'n bwrw glaw heddiw?

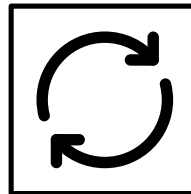
Ydy, mae hi'n bwrw glaw heddiw.

Nac ydy, dydy hi ddim yn bwrw glaw heddiw.

Trafod y tywydd ...

Ydy hi'n _____
heddiw?

Ydy, mae hi'n

heddiw.

Nac ydy, dydy hi
ddim yn _____
heddiw.

Bwrw Glaw

(#Heno, Heno, Hen Blant Bach)

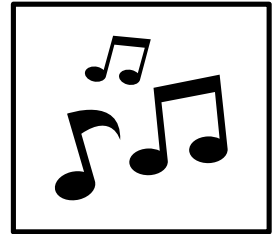
Bwrw, bwrw, bwrw glaw
Bwrw, bwrw, bwrw glaw
Gwisgo het a welis, bwrw glaw
Gwisgo het a welis, bwrw glaw.

Bwrw, bwrw, bwrw glaw
Bwrw, bwrw, bwrw glaw
Neidio yn y pyllau, bwrw glaw
Neidio yn y pyllau, bwrw glaw.

Bwrw, bwrw, bwrw glaw
Bwrw, bwrw, bwrw glaw
Sblasio yn y pyllau, bwrw glaw
Sblasio yn y pyllau, bwrw glaw.

Y Tywydd

(#She'll be Coming Round the Mountain)

Mae hi'n heulog heddiw, hip-hwre!
Mae hi'n heulog heddiw, hip-hwre!
Mae hi'n heulog heddiw,
Heulog heddiw
Heulog Heddiw, hip-hwre!

Mae hi'n bwrw glaw heddiw, ych-a-fi!
Mae hi'n bwrw glaw heddiw, ych-a-fi!
Mae hi'n bwrw glaw heddiw,
Bwrw glaw heddiw
Bwrw glaw heddiw, ych-a-fi!

Bydd hi'n wyntog yfory, ych-a-fi!....

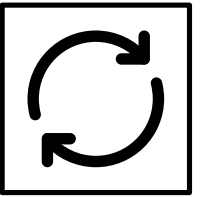

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

Drilio dyddiol ...

Wyt ti'n hoffi ...?

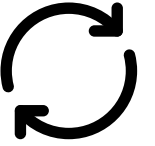

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

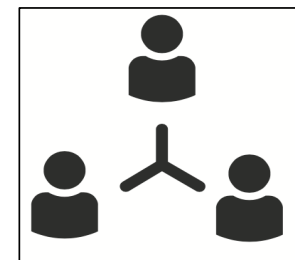
Drilio dyddiol ...

Ydy e'n hoffi ...?

Storm Syniadau

Gwella
ynganiad

Dysgu ffeithiau
neu wybodaeth

Sicrhau
cywirdeb

Newid cywair/
cyflymder y wers

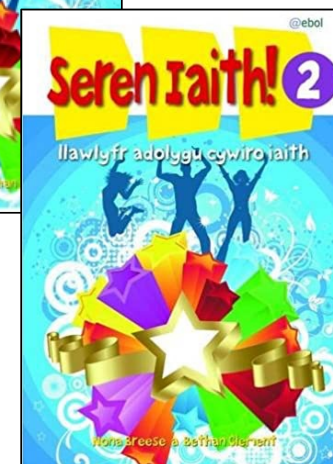
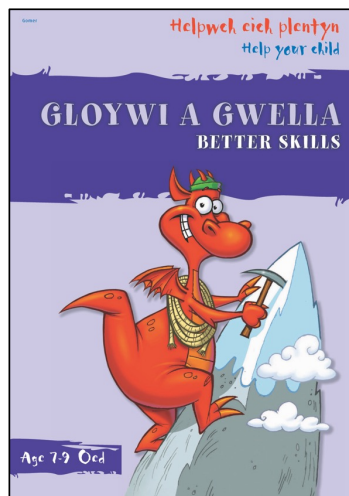
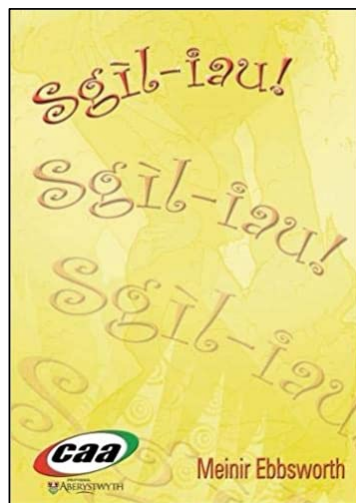
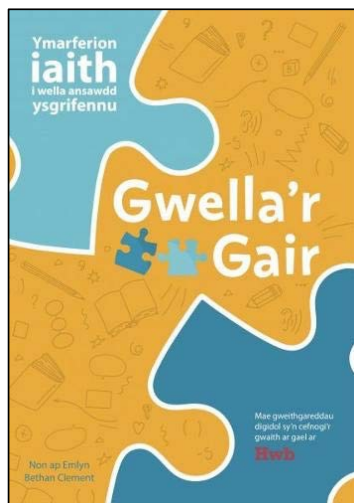
Pam drilio
patrymau?

Magu hyder

Cyfle i'r athro
asesu

Cynnwys
pawb yn rhan
o'r dysgu

Cymorth ychwanegol i chi (ac yn y dosbarth)...

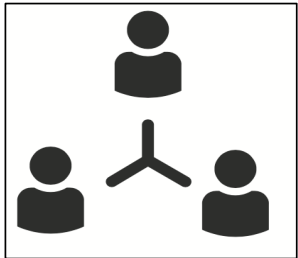
Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

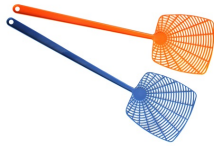
www.athrofa.cymru

Munud i feddwl ...

Pa dechnegau caffael iaith a ddefnyddiwyd yn y ddarlith hon?

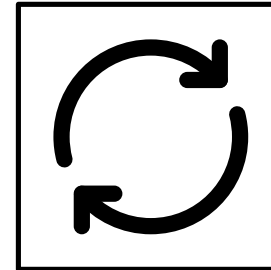
Grŵp o
dri

Ymarfer
ar fyrddau
gwyn

Amser
canu

Drilio

Help llaw

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre for Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

www.athrofa.cymru